

Tyresö 2008-09-06

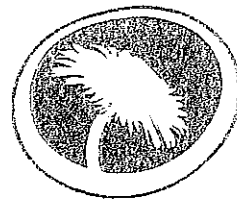
Särskilt yttrande vid:

**Kommunstyrelsens sammanträde 2008-09-30, §123,
Slutredovisning av åtgärder i plan 2005-2007 samt förslag till ny
tillgänglighetsplan för Tyresö kommun 2008-2010**

Vi tycker i stort att det nya förslaget till tillgänglighetsplan är bra. Samtidigt är vi medvetna om att mycket av den konkretion som avgör tillgänglighetsplanens verkningsgrad kommer att behandlas i tillgänglighetshandboken som på majoritetens förslag behandlas senare. Vi hade tyckt det vara mer logiskt att behandla båda dessa dokument i ett sammanhang. Det ville nu inte majoriteten och det innebär att vår värdering av tillgänglighetsplanen kan komma att ändras när tillgänglighetshandboken kommer upp till behandling.

För den socialdemokratiska kommunstyrelsegruppen

Martin Nilsson

Ersättaryttrande till KS 30 september 2008

§ 123 Slutredovisning av åtgärder i plan 2005-2007 samt förslag till ny tillgänglighetsplan för Tyresö kommun 2008-2010

Slutredovisning av åtgärder i plan 2005-2007

Tillgänglighetsplanen antogs av fullmäktige 2005 och syftet var att systematiskt arbeta med åtgärder för att öka delaktigheten i samhället för personer med funktionsnedsättning. Planen utgår dels från FN:s standardregler och dels från handikappolitikens nationella handlingsplan, "Från patient till medborgare" som antogs av riksdagen 2001. FN:s standardregler utgör principiella ståndpunkter om staternas ansvar inom det handikappolitiska området, med utgångspunkten att alla människor har samma värde och ska ha samma rättigheter.

I sammanfattningen av slutredovisningen 2005-2007 står att huvuddelen av åtgärderna är genomförda, men att inom information och bemötande har flera åtgärder inte realiserats. Ett skäl som uppges är att skrivningarna i planen varit för ambitiösa.

Miljöpartiet är positivt till arbetet som utförts inom handikappområdet och att problemet med samhällets utestängning av människor med funktionsnedsättning lyfts upp på dagordningen. Vid en närmare genomgång av slutredovisningen finner vi dock att många åtgärder inte blivit av. Vi instämmer därmed inte i att huvuddelen av åtgärderna genomförts. Mycket kvarstår med anledningar som organisationsförändringar, sparkrav, indragning av statliga medel, att frågorna kommer in för sent vid fysisk planering, samt orsaker som inte redovisas men som måste förklaras med att kommunen inte prioriterat åtgärden tillräckligt högt. Otillgänglighet är ett gemensamt ansvar och inte ett privat problem. Det är oerhört viktigt att kommunen arbetar systematiskt med tillgänglighetsfrågorna, onödigt diskriminering ska minimeras.

Tillgänglighetsplanen för 2008-2010

Miljöpartiets mening är att tillgänglighetsplanen 2008-2010 med fördel kunde genomarbetas ytterligare innan den går ut till Tyresös invånare. Inledningsvis redogörs att Socialstyrelsens terminologiråd fattat beslut om termerna "funktionsnedsättning", "funktionshinder" och "handikapp", där handikapp termen utgår och funktionsnedsättning och funktionshinder inte längre ses som synonymer. Funktionsnedsättning är en nedsättning av en fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga och funktionshinder är begränsningar i omgivningen som personen med funktionshinder utsätts för, dvs miljön kan vara funktionshindrande. Vi anser att förtydligandet är viktigt och bra, men att det också ska följas upp med ett förhållningssätt som återspeglas i dokumentet. Nu blandas termerna om vartannat utan någon tanke.

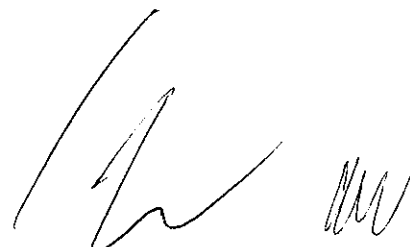
Nästa synpunkt är att vi upplever tillgänglighetsplanen som motsägelsefull. Första punkten om "Kommunal planering" belyser problematiken med att frågor som rör människor med funktionsnedsättning ofta ses som ett särområde istället för en naturlig del inom politikområdet och att kommunen inom alla verksamhetsområden bör verka för att de nationella målen för personer med funktionsnedsättning bör ingå som en naturlig del i den ordinarie verksamheten.

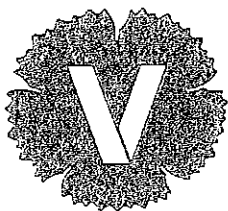
I andra punkten "Ökad medvetenhet och bemötande" står att utbildningsinsatser ska riktas mot kommunanställda som kan ha *särskild* nytta av information och utbildning inom området, då man i den föregående planen misslyckats med bredare utbildningsinsatser, bl.a. till förtroendevalda. Detta menar vi är feltänkt! För att lyckas med att höja medvetenheten (generellt), gällande människor med funktionsnedsättning – deras rättigheter, behov och möjligheter, måste informations- och utbildningsinsatserna riktas mot alla. Särskilt viktigt är att höja förtroendevaldas medvetenhet, eftersom det är politiker som styr och formar samhället och som ofta får konsekvenser i funktionshinder. Det är nödvändigt att medvetandegöra de strukturer och normer som gör att vissa människor utestängs i samhället.

En sista synpunkt vi har är att åtgärderna i tillgänglighetsplanen riktas mest till personer med fysiska funktionsnedsättningar. Det är viktigt att tillgängliggöra samhället för personer med alla typer av funktionsnedsättningar.

Marie Åkesdotter
för miljöpartiet de gröna i Tyresö

Vänsterpartiet

Tyresö 2008-10-05

ERSÄTTARYTTTRANDE

Kommunstyrelsens sammanträde 2008-09-30

§ 123 Slutredovisning av åtgärder i plan 2005-2007 samt förslag till ny tillgänglighetsplan för Tyresö kommun 2008-2010

Om vi i Vänsterpartiet hade haft rösträtt så hade vi i likhet med socialdemokraterna yrkat återremiss på att anta den nya tillgänglighetsplanen för 2008-2010.

Vi har inga stora principiella invändningar mot de planerade åtgärderna för att öka tillgängligheten för funktionshindrade, men anser i likhet med socialdemokraterna att det skulle vara bättre att ta både tillgänglighetsplanen och den så kallade tillgänglighetshandboken (tidigare kallad bostadsanpassningsprogram) vid samma tidpunkt. Då både tillgänglighetsplanen och tillgänglighetshandboken ska gå hand i hand, så hade det varit bättre att skjuta upp beslutet för att behandla båda frågorna samtidigt.

Vi i Vänsterpartiet vill dock framföra att vi i princip är väldigt nöjda med att kommunen nu satsar en ganska penga för att göra vår kommun tillgänglig även för funktionshindrade. Det är ett stort steg framåt, även om mycket återstår att göra för att kommunen ska bli tillgänglig för alla oavsett funktionshinder.

För Vänsterpartiet
Inger Gemicioglu
Ersättare i kommunstyrelsen för Vänsterpartiet

Slutredovisning av åtgärder i plan 2005-2007 samt förslag till ny plan 2008-2010

Kommunfullmäktige antog 2005-06-16 planen "Ökad delaktighet för personer med funktionshinder. Plan för Tyresö kommun 2005-2007". I planen fanns konkreta åtgärder med beräknad kostnad och angiven tidpunkt för åtgärdernas genomförande. I den bifogade slutredovisningen beskrivs hur väl de olika aktiviteterna har genomförts under de tre åren.

Ett förslag till ny plan för perioden 2008-2010 är nu klar. Den har en något annorlunda utformning då det finns ett verksamhetsmål till varje delområde kompletterat med konkreta åtaganden för respektive år. Planen har också ändrat namn till tillgänglighetsplan. Orsaken till detta är den förra planens något omständliga namn och att tillgänglighet är ett begrepp som dels överensstämmer med planens åtaganden i stort dels ansluter till det övergripande målet: "Alla kommuninnevånare ska kunna ta del av samhällets service och utbud på så likvärdiga villkor som möjligt"

Gunhar Hagberg
sekreterare KHR
stadsbyggnadskontoret

Dokument2

Angående " Tillgänglighetsplan för Tyresö kommun 2008-2010 "

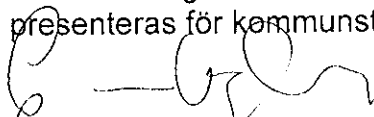
Planen föreläggs kommunstyrelsen sent under året , och den huvudsakliga förklaringen till detta är att mycket arbete har gått åt för att dels slutföra en del åtaganden i den gamla planen dels komma igång med de åtgärder för 2008 som fanns med i budgetunderlaget till årets plan.

Arbetet pågår med följande åtaganden i planen :

- tillgänglighetsförbättring av kommunens hemsida
- utarbetande av tillgänglighetshandbok och omarbetning av denna efter remissrunda
- tillgänglighetsförbättringar i Tyresö skolor
- tillgänglighetsförbättringar i Tyresö centrum (Rodamco)
- inventering, handbok och dataprogram som underlag för
- tillgänglighetsförbättringar i kommunens utemiljö
- hk- toalett " scoutstugan " (klart)
- beaktande av tillgänglighet ny lekplats Vårlöksparken
- föreläsningar om dyslexi under hösten (första tillfälle den 25.9)
- halvtidstjänst som fritidssamordnare med inriktning barn och ungdomar med funktionsnedsättning (intervjuer vecka 39)
- initiering av studiecirkel och temakvällar i samverkan mellan studieförbundet Vuxenskolan, handikappomsorgen och de lokala handikappföreningarna
- träffar mellan KHR:s arbetsgrupp för barn- och ungdomsfrågor och skolans arbetsledare/ strateg för skolans organisation för barn och elever med behov av särskilt stöd
- arbetsprojektet "Kom An" i samverkan mellan kommunerna Tyresö, Haninge Värmdö och Nynäshamn (lokal projektledare utsedd av socialförvaltningen)

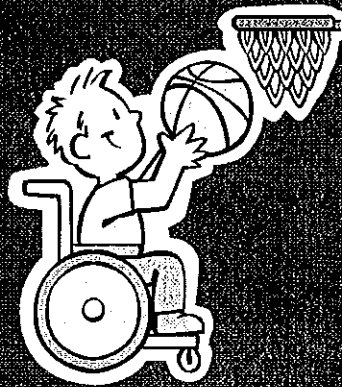
Vid sidan av planen finns uppdrag till KHR:s sekreterare föranledda av beslut vid rådets sammanträden.

En förbättring kommer att ske så att åtaganden i planen för 2009 kommer att presenteras för kommunstyrelsen i början av verksamhetsåret.

Gunnar Hagberg
sekreterare KHR

W:\Följebrev kommunstyrelsen.doc

Tillgänglighetsplan för Tyresö kommun 2008-2010

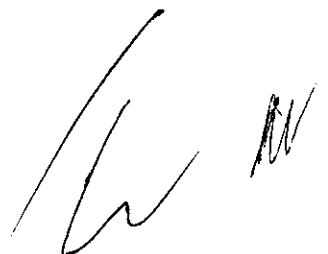

Med åtagande för 2008

Mål: Alla kommuninnevånare ska kunna ta del av samhällets service och utbud på så likvärdiga villkor som möjligt

Innehåll

Inledning	4-5
Kommunal planering och kommunala handikapprådet	6
Ökad medvetenhet och bemötande	6-7
Tillgänglig kommunikation och information	7-8
Tillgänglighet i den fysiska miljön	8-11
Omsorg och social service	11-12
Kultur och fritid	12-13
Utbildning	13
Arbete	14

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'L' followed by a smaller, less distinct signature.

Inledning

Omvärldsanalys

Termen handikapp: Socialstyrelsens terminologiråd har fattat beslut om revidering av termerna funktionsnedsättning och handikapp.

Funktionsnedsättning och funktionshinder är inte längre synonymer, funktionshinder blir en egen term och handikapp utgår.

I och med detta definieras begreppet funktionsnedsättning som nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Begreppet funktionshinder definieras som begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. För båda termerna avråds handikapp som synonym.

En viktig konsekvens är att funktionshinder inte är något som en person har utan det är miljön som är funktionshindrande.

Samhällets insatser: Samhällets insatser kan därför både ha en inriktning mot att förbättra de förmågor som funktionsnedsättningen innebär (t.ex. genom en väl fungerande rehabilitering eller effektiva hjälpmedel) och att förbättra samhällets tillgänglighet så att en funktionsnedsättning inte behöver utgöra ett funktionshinder (t.ex. tillgänglig information och kommunikation eller undanröjande av hinder i den fysiska miljön).

Vägledande dokument: År 2001 antog riksdagen en nationell handlingsplan för att öka delaktigheten i samhället för personer med funktionsnedsättning.

I planen angavs följande övergripande mål:

- att skapa ett samhälle med mångfald som grund.
- att samhället utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhället.
- att skapa jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning.

I den nationella planen anges också tre prioriterade områden fram till år 2010 :

- att se till att handikapperspektivet genomsyrar alla samhällssektorer
- att skapa ett tillgängligt samhälle
- att förbättra bemötandet

I den nationella handlingsplanen finns också ett fördelat sektorsansvar för att de uppsatta målen ska kunna nås.

Skolverket har t.ex. det statliga sektorsansvaret när det gäller elever med funktionsnedsättning.

FN:s standardregler (antagna av FN 1993) , som utgör principiella ståndpunkter om staternas ansvar mot samhällsmedborgare med funktionsnedsättning, är också ett viktigt vägledande dokument. Standardreglerna är 22 till antalet inom följande områden:

- förutsättningar för delaktighet på lika villkor (t.ex. rehabilitering)
- huvudområden för delaktighet på lika villkor (t.ex. arbete och kultur)
- genomförande (t.ex. lagstiftning och samordning)
- uppföljning och utvärdering.

Utgångspunkten i standardreglerna är att människor har samma värde och rättigheter.

En ytterligare förstärkning av rättighetsperspektivet har dessutom skett då FN i december 2006 antog den nya konventionen om mänskliga rättigheter för människor med funktionsnedsättning. Konventionen undertecknades för Sveriges del i mars 2007. Konventionens syfte är att stärka skyddet av de mänskliga rättigheterna för personer med funktionsnedsättning enligt de konventioner som redan finns. Konventionen som fokuserar på icke-diskriminering listar nödvändiga åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska kunna åtnjuta såväl medborgerliga och politiska som ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Ratificeringen av konventionen har påbörjats vilket innebär att svenska lagar och regelverk ska ses över så att de stämmer med rättigheterna i konventionen. Detta är en process som kan ta upp till ett par år.

Mål: Målet med planen är att genom konkreta åtgärder skapa ett tillgängligt samhälle där alla kommuninnevånare kan ta del av samhällets service och utbud på så likvärdiga villkor som möjligt.

Planens utformning

Tillgänglighetsplanen 2008-2010 ersätter den föregående planen "Ökad delaktighet för personer med funktionshinder" och omfattar följande områden :

1. Kommunal planering och KHR:s roll
2. Bemötande
3. Tillgänglig information och kommunikation
4. Tillgänglighet i den fysiska miljön
5. Kultur och fritid
6. Omsorg och social service

7. Utbildning

8. Arbete

Inom varje delområde finns en mer generell text tillsammans med åtaganden för innevarande år. Detta innebär att planen omfattar åren 2008-2010 men har åtaganden separat för åren 2008, 2009 och 2010. Förslag till åtaganden för kommande verksamhetsår ska finnas med när kommunens budgetarbete påbörjas för kommande verksamhetsår. I varje åtagande som anges i planen specificeras kostnad och ansvar.

Målgrupp: Målgruppen för planen är barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning och personal som arbetar med dessa. De olika funktionsnedsättningarna kan grupperas som följer :

- nedsatt rörelseförmåga i armar, ben eller bål
- perceptionsnedsättningar som nedsatt syn- eller hörsel förmåga
- intellektuella funktionsnedsättningar medfödda eller förvärvade
- medicinska funktionsnedsättningar med ett stort antal undergrupper som till exempel diabetes eller allergi
- psykiska funktionsnedsättningar

Uppföljning av planen: En uppföljning av planen ska ske årligen där de åtaganden som finns angivna för innevarande år ska redovisas. Om ett åtagande inte har blivit utfört, ska detta motiveras. Uppföljningen redovisas i kommunstyrelsen och ska sedan arbetas in som en naturlig del av årsredovisningen.

1. Kommunal planering och kommunala handikapprådet

1.1. Kommunal planering

”Staterna ska tillse att aspekter som rör personer med funktionsnedsättning beaktas i alla relevanta sammanhang och i all planering.” (FN:s standardregel 14).

I den nationella handlingsplanen sägs att varje myndighet har ett grundläggande ansvar att inom sitt ansvarsområde leva upp till de nationella målen och FN:s standardregler. Allt för ofta ses frågor som rör människor med funktionsnedsättning som ett särområde i stället för en naturlig del inom politikerområdet. Kommunen bör inom alla sina verksamhetsområden verka för att de nationella målen för personer med funktionsnedsättning bör ingå som en naturlig del i den ordinarie verksamheten.

1.2 Kommunala handikapprådet

”Staterna ska erkänna handikapporganisationernas rätt att representera människor med funktionsnedsättning och den rådgivande roll man kan ha när det gäller att fatta beslut i frågor som berör personer med funktionsnedsättning. (FN:s standardregel 18).

Kommunala handikapprådet är ett organ för samråd och ömsesidig information mellan de handikappades organisationer å ena sidan och kommunens styrelser och nämnder å den andra. I arbetsordningen för rådet, fastställd av kommunstyrelsen, betonas att kommunens ska

informera om planer för förändringar av samhällsinsatsernas utformning och organisation och därvid inhämta synpunkter från rådet i ett tidigt skede. Handikapprådet ska också beredas möjlighet att föreslå förändringar i frågor som har aktualitet för personer med funktionsnedsättning. För att behandla ärendet av skyndsamt slag finns ett arbetsutskott.

Åtagande 2008: Förändringar i kommunens verksamheter.

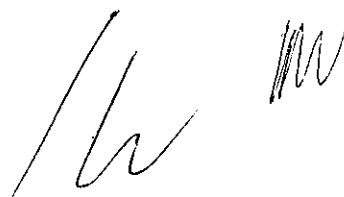
Förändringar i kommunens verksamhetsområden som berör personer med funktionsnedsättning ska delges rådet på ett tidigt stadium för synpunkter. Vid kommunal planering som inbegriper projektgrupp/er ska övervägande ske om representant/er från KHR bör ingå i arbetet.

Kostnad: Inom ordinarie budgetramar
Ansvar: Kommunens nämnder

2. Ökad medvetenhet och bemötande

”Staterna ska aktivt öka medvetenheten i samhället om människor med funktionsnedsättning, om deras rättigheter, behov och möjligheter och vad de kan bidra med.”(FN;s standardregel 1)

”Staterna har ansvar för att det på alla nivåer finns lämplig utbildning för att personal som deltar i planeringen och genomförandet av program och service för människor med funktionsnedsättning.” (FN:s standardregel 19)

För att personer med funktionsnedsättning i högre grad ska bli delaktiga i samhället behövs en ökad medvetenhet och kunskap. Detta kan bidra till en större förståelse för de behov som finns vid utformningen av kommunens verksamheter men också i bemötandet av personer med funktionsnedsättning. I den föregående planen fanns åtgärder om utbildningsinsatser till både anställda och förtroendevalda. Det visade sig dock svårt att i praktiken genomföra utbildningar på denna ambitionsnivå. Under perioden 2008-2010 kommer därför insatsen att riktas mot några målgrupper av kommunanställda som kan ha särskild nytta av information och utbildning inom området.

2.1. Utbildning

Åtagande 2008 : Utbildning om bemötande.

Anordnande av två halvdagsutbildningar om bemötande av personer med funktionsnedsättning för kommunanställda som i högre utsträckning har en servicefunktion till kommuninnevånarna.

Kostnad : 15 tkr.

Ansvar : KHR och personalkontoret

2.2. Information

Åtagande 2008 : Informationen " Enkla råd i mötet med personer med funktionsnedsättning "

De enkla råden anger vad man bör tänka på i mötet med personer med funktionsnedsättning och ska läggas ut på kommunens intranät .

Kostnad: Ingen särskild kostnad

Ansvar : KHR

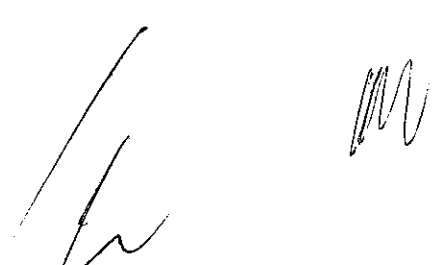
3. Tillgänglig kommunikation och information

Staterna bör inse tillgänglighetens betydelse på alla områden i utvecklingen mot full delaktighet. Oavsett vilka eller hur stora funktionsnedsättning människor har, ska staterna se till att de får information och möjlighet till kommunikation. (FN:s standardregel 5b).

Handisam, den statliga myndigheten för handikappolitisk samordning, har regeringens uppdrag att samordna och driva på i svensk handikappolitik.

Handisam har tagit fram ett inventeringsformulär att användas av organisationer och myndigheter för att fastställa i vilken utsträckning dessas kommunikation och information är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. I formuläret finns följande delområden :

- telefonsamtal (t.ex. talsvarssystem, information till personal om taltjänst och texttelefon)
- korrespondens och meddelanden (t.ex. brev i alternativa format och utformningen av blanketter)
- skriftlig information (t.ex. formgivning med bästa möjliga läsbarhet eller i lätt- läst form)
- webb och e-tjänster (t.ex. tillgänglighet enligt internationella riktlinjer, grundläggande information på lätt-läst svenska eller stödjande funktioner som " talande webb ")

3.1. Riktlinjer

Åtagande 2008 : Riktlinjer för tillgänglig information.

Den av KHR framtagna sammanställningen " Riktlinjer för kommunikation och information för personer med funktionsnedsättning " läggs ut på kommunens intranät.

Kostnad : Ingen särskild kostnad

Ansvar : Informationsenheten

3.2. Kommunens webb-plats

Åtagande 2008: Tillgänglighetsförbättringar av kommunens webbplats på Internet. Vid den översyn av kommunen webbplats som kommer att ske med start i september 2008 ska tillgänglighetsförbättringar för personer med funktionsnedsättning genomföras i samverkan mellan informationsenheten och KHR.

Kostnad : 70 tkr i tillgänglighetsplan

Ansvar : Informationsenheten och KHR

4. Tillgänglighet i den fysiska miljön

"Staterna bör inse tillgänglighetens betydelse på alla områden i utvecklingen mot full delaktighet. Oavsett vilka eller hur stor funktionsnedsättning människorna har ska staterna införa handlingsplaner som gör miljön tillgänglig för dem. (FN:s standardregel 5)

4.1 Tillgänglighetshandbok

Det är av största vikt att tillgänglighetsfrågorna kommer in i ett tidigt skede i plan- och byggprocessen. I den förra planen fanns framtagandet av ett basanpassningsprogram vid ny-

produktion av bostäder som en åtgärd. Det uppdraget har därefter utökats att förutom bostäder omfatta offentliga lokaler (till exempel skolor, kulturlokaler, kommunhuset och kommunens kommersiella centrumanläggning) och utomhusmiljön (till exempel gator, gång- och cykelvägar, torg, parker och bussterminaler).

Tillgänglighetshandboken ska utgöra ett hjälpmedel för alla kommunförvaltningar med målet att skapa ett Tyresö tillgängligt för alla.

Beslut om handboken

Åtagande 2008 : Beslut av kommunstyrelse och kommunfullmäktige om tillgänglighetshandbok för Tyresö kommun. Beslut ska föregås av sedvanlig remissrunda.

Ansvar : Kommunstyrelsen

Tillämpning

Åtagande 2008 : Handboken gäller för nyproduktion och väsentlig ombyggnad. Befintliga kommunala byggnader och anläggningar bör förbättras med hänsyn till nyttan av åtgärden och utifrån kommunens ekonomiska möjligheter. Kostnad : Inom budgetramar
Ansvar : Stadsbyggnadskontoret och tekniska kontoret

4.2 Enkelt avhjälpna hinder

Den nationella målsättningen är att så kallade enkelt avhjälpna hinder ska vara åtgärdade till år 2010. För att nå målet har Boverket därför tagit fram :

1. Föreskrifter och allmänna råd om undanröjande av enkelt avhjälpna hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser (HIN).

Föreskrifterna och råden omfattar :

- fysiska hinder i form av mindre nivå-skillnader, tunga dörrar eller felaktigt placerade eller felaktigt utformade manöverdon
- kontrastmarkering och varningsmarkering
- skyltning och ljudmiljö
- bristande och bländande belysning
- balansstöd
- utformning av biluppställningsplats för motorfordon
- lekplatsers utformning och utrustning

2. Föreskrifter och allmänna råd om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga på allmänna platser och inom områden för andra anläggningar än byggnader (ALM).

Föreskrifterna och råden omfattar :

- gångytor
- utjämning mellan gångytor
- ramper och trappor
- kontraster och markeringar
- varningsmarkeringar
- skyltar
- belysning
- sittplatser
- parkeringsplatser för rörelsehindrade med särskilt tillstånd

HIN och ALM gäller retroaktivt.

Kommunens lokaler

En åtgärdsplan för tillgänglighetsförbättringar (enkelt avhjälpda hinder) i kommunens förskolor och skolor för perioden 2007-2010 påbörjades förra året. Åtgärderna i förskolorna är avslutade och åtgärderna i kommunens skolor fortsätter.

Åtagande 2008: Tillgänglighetsförbättringar i Tyresös skolor. Fortsatta förbättringar enligt åtgärdsplan.

Kostnad : 700 tkr.

Ansvar : Barn- och utbildningsförvaltningen i samverkan med tekniska kontoret

Tyresö centrum

Åtagande 2008: Tillgänglighetsförbättringar i Tyresö centrum.

Förbättringar av tillgängligheten till och i Tyresö centrum enligt protokoll från inventering gjord i samverkan mellan KHR och centrumledningen.

Kostnad : 200 tkr. (Rodamco)

Ansvar : Rodamco

Övriga allmänna lokaler i Tyresö

Information om enkelt avhjälpda hinder.

Ett behov föreligger att sprida information om enkelt avhjälpda hinder (HIN och ALM) till privata fastighetsägare och näringsidkare (en broschyr som vänder sig till denna grupp finns framtagen av Boverket).

Åtagande 2008 : Information till privata fastighetsägare och näringsidkare.

Kommunen ska informera fastighetsägare och näringsidkare om Boverkets regler och riktlinjer för undanröjande av enkelt avhjälpda hinder.

Kostnad : Ingen särskild kostnad

Ansvar : Tillgänglighetsrådgivaren

4.5 Kommunens utemiljö

Slutförande av inventering.

En inventering av gångstråk, övergångsställen och parkeringar pågår i tekniska kontorets regi och beräknas vara slutförd under hösten. Inventeringen kommer att presenteras genom en rapport och en handbok kommer att tas fram som vägledning i användandet av datamaterialet.

Åtagande 2008: Kapitaltillskott för slutförande av inventeringen.

Kostnad : 150 tkr. från tillgänglighetsplanen

Ansvar : Tekniska kontoret

Kommunens handikapparkeringar

Kommunens handikapparkeringar i bostadsområden, vid skolor och allmänna på allmänna platser finns inte i form av en samlad information.

Åtgärd 2008 : Särskild inventering av handikapparkeringar som bland annat kan presenteras grafiskt på kommunens hemsida.

Ansvar : Stadsbyggnadskontoret

Kostnad : Budgeterat

Kommunens grönplan: Från 2008 gäller en ny grönplan för Tyresö kommun. Planen är åtgärdsinriktad och anger vilken kvalitet och standard som eftersträvas för olika friytor i kommunen, samt hur natur- och parkområden bevaras, skyddas, vårdas och vid behov förbättras.

Åtagande 2008 : I samband med åtgärdsplaneringen ska KHR ges möjlighet att inkomma med synpunkter.

Kostnad: budgeterat

Ansvar : Kommunekologen och KHR

Snöröjning och halkbekämpning

Snö- och halkbekämpning ska utföras så att det inte innebär svårigheter för rörelsehindrade att förflytta sig i kommunens gatunät och på allmänna ytor.

Åtagande 2008 : Åtgärder för att underlätta förflyttning.

Snöröjning och halk-bekämpning ska utföras så att god och säker framkomlighet råder på gång-banor, övergångsställen med mera. Gångvägar får inte blockeras av snövallar och den del av övergångsställena som avskiljer vägbanorna får inte blockeras av snö vid plogning av kommunens gatunät. Särskilt skyltade handikapplatser får inte användas som avstjälningsplats för snömassor Halkbekämpning ska även ske vid frosthalka.

De här angivna åtgärderna ska tydligt anges och föreskrivas i avtalskraven i samband med upphandling med aktuella entreprenörer.

Kostnad : budgeterat

Ansvar : Tekniska kontoret

4.6 Kommunal upphandling

Vid kommunal upphandling ska tillgängligheten beaktas. Det kan till exempel gälla utformningen av lokaler liksom fasta och lösa inventarier och kringutrustning. Ett nytt avsnitt i lagen om upphandling har tillkommit 2008 som berör tillgänglighet, och Handisam håller för närvarande på att ta fram en "verktygslåda" som kan vara till hjälp för inköpsansvariga.

Åtagande 2008 : Anordnande av halvdagsutbildning om tillgänglig upphandling för berörd personal med bland annat introduktion av Handisams verktygslåda.

Kostnad: 10 tkr från tillgänglighetsplan
Ansvar : Tillgänglighetsrådgivaren och personalkontoret

4.7 Astma och allergi

Kommunens allergiarbete i skolor och förskolor sker bland annat genom åtgärder som föranleds av rapporterade problem i kommunens allrönder och genom folkhälsoplanerarens och skol-sköterskornas arbete.

Informationsbehovet är dock stort på grund av det stora antalet allergiker i de lägre åldrarna.

Åtagande 2008 : Produktion av DVD/videofilm om astma och allergi. Uppdrag till gymnasiets medialinje att producera en film om astma och allergi att använda i utbildningssyfte i kommunens skolor och förskolor.
Kostnad : 25 tkr. från tillgänglighetsplan
Ansvarig : Utbildningsansvarig medialinjen och folkhälsoplaneraren.

4.8 Övriga åtgärder

Scoutstugan i Trollbäcken:

Kommunen äger byggnaden och har 2007 installerat en ramp till ingången. En handikapptoalett behövs likaså för att underlätta för ungdomar med nedsatt rörelseförmåga att delta.

Åtagande 2008 : Nybyggnation av toalett anpassad för rörelsehindrade.

Kostnad : 135 tkr från tillgänglighetsplan
Ansvar: Tekniska kontoret

Ny lekplats i Vårlöksparken

Kommunen kommer att färdigställa en ny lekplats i Vårlöksparken i Trollbäcken under hösten 2008.

Åtagande 2008 : Ny lekplats i Trollbäcken. Samråd mellan tekniska kontoret och tillgänglighetsrådgivaren/KHR om parkens utformning.

Kostnad : Budgeterat av tekniska kontoret

Ansvar : Chefen för gatu- och parksektionen och tillgänglighetsrådgivaren/KHR

5. Omsorg och social service

Staterna bör stödja såväl utveckling, tillverkning, distribution och service av hjälpmedel och utrustning som information om dessa.

[standardregel 4:2

Information om hjälpmedel
kommunens handikappomsorg har införskaffat och genomfört utbildning för sin personal om så kallade humantekniska hjälpmedel som kan vara till hjälp i vardagen för personer med psykisk, kognitiv eller intellektuell funktions-nedsättning.

Åtagande 2008: Genomförande av informationsdag om humantekniska hjälpmedel vid kommunens Rehabcenter. KHR ska informera de lokala handikappföreningarna.

Kostnad: budgeterat

Ansvar: handikappomsorgen

5.2. Övrigt

Föreläsningar om dyslexi

Kunskapen om läs- och skrivsvårigheter ökar liksom tillgången på hjälpmedel som underlättar studier och andra aktiviteter i det dagliga livet.

Åtagande 2008: Fyra föreläsningar under hösten som vänder sig till alla kommuninnevånare som har intresse av området
Kostnad : 16 tkr. för arvodering och annonsering från tillgänglighetsplan
Ansvar: Skolan, Komvux, biblioteket och KHR i samverkan

Ledsagning i Tyresö centrum

Möjlighet till ledsagning i Tyresö centrum (som framfördes som ett önskemål av synskadades förening för flera år sedan) har inte kommit igång då endast ett möte genomfördes med centrumledningen och företagarföreningen.

Åtagande 2008: I samverkan mellan centrumledningen, företagarföreningen och KHR organisera en försöksperiod med ledsagning i första hand i Tyresö centrums matvaruaffärer.

Kostnad : Ingen särskild kostnad

6. Kultur och fritid

Staterna ska se till att människor med funktionsnedsättning kan delta i kulturlivet på lika villkor. (FN:s standardregel 10).

Staterna ska vidta åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning samma möjlighet till rekreation och idrott som andra (FN:s stadardregel 11).

6.1 Fritidsaktiviteter för barn och ungdomar med funktionsnedsättning:

En person har varit deltidsanställd under perioden april-2006 till december-2007 för att knyta kontakter med det lokala föreningslivet och att ge information till skola och föräldrar om möjligheten till fritidsaktiviteter. En broschyr – " Kultur- och fritidstips i Tyresö kommun för personer som behöver extra stöd " - blev klar i september 2006.

En halvtidstjänst är nu aktuell för att vidareutveckla verksamheten.

Åtagande 2008 : Halvtidstjänst för att vidareutveckla verksamheten.

Halvtidstjänst vid Utvecklingsförvaltningen från 2008 10 01.

Kostnad : 100 tkr. (50 tkr. från tillgänglighetsplan och 50 tkr. från utvecklingsförvaltningen)

Ansvar : Utvecklingsförvaltningen

6.2 Samverkan mellan lokala handikappföreningar och studieförbunden:

En samverkan har påbörjats mellan lokala handikappföreningar och studieförbundet Vuxenskolan för att fler personer med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att delta i studieverksamhet – "Cirklar för alla ". Kontakt kommer även att tas med andra studieförbund.

Åtagande 2008 : Studiecirklar, temakvällar och andra aktiviteter som kan passa personer med funktionsnedsättning. Information om arrangemangen ska ske både genom de lokala föreningarna och kommunens handikappomsorg.

Kostnad : Anslag från studieförbundet Vuxenskolan och mindre deltagaravgift
Ansvar : Handikappföreningarna i samverkan med Studieförbundet och Vuxenskolan

7. Utbildning

Staterna bör erkänna principen om lika möjlighet till utbildning på grundskole-, gymnasie- och högskolenivå för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning.

De bör se till att sådan utbildning är en integrerad del av den ordinarie utbildningen. [standardregel 6].

7.1 Grundskola och gymnasium Samverkan med KHR:s arbetsgrupp för barn och ungdomsfrågor:

Kommunen har 2008 genomfört en omorganisation när det gäller barn och elever med behov av särskilt stöd. En ny tjänst som strateg är inrättad och denna person ansvarar för verksamheten och har en arbetsledande funktion till skolhälsovården, den administrativa handläggaren, skolpsykologerna och specialpedagogerna. Ett arbetsområde för strategen är att utveckla samarbetet med olika instanser och intressegrupper.

Åtagande 2008 : Återkommande träffar mellan verksamhetschefen/strategen för att utbyta information.

Kostnad : Ingen särskild kostnad
Ansvar : Verksamhetschefen

Anpassning för enskild elev med funktionsnedsättning: Det är skolans ansvar att tillse att en enskild elev kan

delta i skolans verksamhet utan hinder i den fysiska miljön.

Åtagande 2008: Anpassning av den fysiska miljön för elever med funktionsnedsättning.

Anpassning efter föreliggande behov.

Kostnad : 200 tkr. budgeterat

Ansvar : Barn- och utbildningsförvaltningen i samverkan med Tekniska kontoret

7.2 Kommunala vuxenutbildningen

Åtgärder för att förbättra möjligheten till studier vid C3L för personer med funktionsnedsättning har genomförts de senaste åren genom fysiska tillgänglighetsförbättringar, införskaffande av portabla hörselslingor och samverkan med biblioteket kring utlåning av dyslexihjälpmiddel.

Hörselhjälpmiddel för att möjliggöra deltagande i gruppsamtal i klassrum:

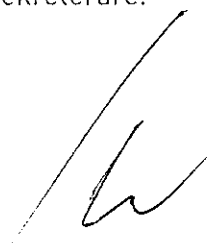
Bidrag till hjälpmedel utgår inte vid kommunala vuxenstudier. De införskaffade portabla hörselslingorna möjliggör för eleven med hörselnedsättning att höra lärarens men däremot inte klasskamraterna vid diskussioner i klassen.

Åtagande 2008 :

Införskaffande av kompletterande hörhjälpmiddel för att kunna delta i gruppsamtal i lärosal.

Kostnad : Mindre kostnad ryms i tillgänglighetsplan

Ansvar : Biträdande rektor komvux i samverkan med KHR: sekreterare.

8. Arbete

Staterna bör erkänna principen att förutsättningar skapas för människor med funktionsnedsättningar så att de ska kunna utnyttja sina rättigheter, särskilt rätten till arbete. (FN:s standardregel 7).

Arbetsprojektet "Kom an"

Projektbeskrivning: "Kom an " är ett projekt i samverkan med Tyresö, Haninge, Värmdö och Nynäshamn kommuner som syftar till att öka möjligheten till självförsörjning, valmöjligheter och integration i arbetslivet. Förutom de fyra kommunerna är arbetsförmedlingen, försäkringskassan och landstinget knuta till projektet. Projektet har en kommungemensam ledningsgrupp, en lokal styrgrupp och lokala partsammansatta arbetsgrupper. En projektledare för Tyresö kommun är rekryterad från socialförvaltningen. Målgrupperna för projektet är personer med psykiska, neuropsykiatriska, och intellektuella funktionsnedsättningar.

Målsättningen för projektet är :

- Fler personer med funktionsnedsättning i arbete
- Skapa ett lokalt och regionalt nätverk för personer med nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning, genom att bygga ingångar i reguljär arbetsmarknad
- I länets arbete med en vuxenutbildningsregion pröva ett delregionalt samarbete angående yrkesvuxenutbildning med arbetsplatsförlagt lärande

- Bidra till att skapa en alternativ arbetsmarknad genom social ekonomi/ sociala arbetskooperativ

Förstudie

En förstudie kommer att genomföras under perioden september 2008 till februari 2009, och EU-anslag för denna har beviljats (250 tkr.)

Under denna period ska bland annat följande aktiviteter genomföras:

- Beräkna målgruppernas storlek i respektive kommun
- Organisera kunskapsutbyte mellan kommunerna (tvärgrupper)
- Karlägga resurser idag det vill säga vilka delar som kan samordnas mellan kommunerna och hur det fungerar juridiskt och ekonomiskt
- Utveckla former för individuell planering
- Ta reda på kostnader
- Utarbeta mallar för delprojektsredovisning
- Organisera uppföljning och utvärdering
- Lyfta fram det innovativa i projektet

Åtagande 2008 : Deltagande i förstudie för Tyresö kommun arbetsprojektet " Kom an ". Arbete med deluppgifter i förstudien till projektet i lokal arbetsgrupp bestående av representanter från kommunens förvaltningar, arbetsförmedlingen, försäkringskassan och landstinget.

Kostnad : Finansiering genom EU medel för deltidstjänst som projektledare
Ansvar : Delat ansvar mellan socialförvaltningen och utvecklingsförvaltningen i samverkan med arbetsförmedlingen försäkringskassan och landstinget lokalt.

tyresö kommun

Tyresö kommun • 135 81 Tyresö
Telefon 08-5782 91 00 • kommun@tyresö.se
www.tyresö.se

M

Ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Redovisning av genomförda åtgärder
i planen åren 2005-2007

Gunnar Hagberg
Stadsbyggnadskontoret

tyresö kommun

Innehåll

Bakgrund	4
Övergripande kommunal planering samt Kommunala handikapprådets och handikappföreningarnas roll	5
Information och bemötande	6
Tillgänglighet	8
Omsorg, socialt stöd och vård	14
Utbildning	15
Arbete	16
Sammanfattande synpunkter på planen	17

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'E' followed by a smaller, less distinct signature.

Bakgrund:

Planen antogs av kommunfullmäktige i juni 2005, och utarbetades i samverkan mellan kommunpolitiker, kommunpersonal och representanter från de olika handikappföreningarna.

Syftet med planen var att genom ett systematiskt åtgärdsarbete under en bestämd tidsperiod öka delaktigheten i samhället för personer med funktionsnedsättning. Det fanns en uttalad målsättning i arbetet med planen att den skulle vara tydlig och konkret. I linje med detta finns tidpunkt, kostnad och ansvar angiven för varje enskild åtgärd.

Planen har två viktiga dokument som utgångspunkter:

1. FN:s standardregler som utgör principiella ståndpunkter om staternas ansvar inom det handikappolitiska området. Utgångspunkten i standardreglerna är att alla människor har samma värde och därmed ska ha samma rättigheter.

2. Den 2001 av riksdagen antagna nationella handlingsplanen för handikappolitiken "Från patient till medborgare". I planen anges tre prioriterade områden fram till år 2010:

- att se till att handikapperspektivet genomsyrar alla samhällssektorer
- att skapa ett tillgängligt samhälle
- att förbättra bemötandet av funktionshindrade

Planen innehåller följande huvudområden :

1. Övergripande kommunal planering
2. Kommunala handikapprådets och handikappföreningarnas roll.
3. Information och bemötande
4. Tillgänglighet
5. Omsorg, socialt stöd och vård
6. Utbildning
7. Arbete

Målgrupperna i planen är barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning och personal som arbetar med dessa. Funktionsnedsättningen kan vara rörelsehinder, perceptionsnedsättning (t.ex. syn och hörsel), intellektuell funktionsnedsättning eller psykisk funktionsnedsättning.

I den följande texten ges en samlad redovisning av genomförda åtgärder 2005-2007 med slutord.

Övergripande kommunal planering.

FN:s standardregler i den kommunala planeringen och verksamheten

Åtgärd: Handikappfrågorna ska ingå som en naturlig del i den kommunala översiktplaneringen.

Tillgänglighetsrådgivaren adjungeras därför till den grupp som utarbetar förslag till ny översiktplan.

Tidpunkt: 2005. Kostnad: Ordinarie budgetramar. Ansvar: Chefen kommunkansliet.

Resultat: Då tillgänglighetsrådgivaren tillträdde sin tjänst förelåg redan ett förslag till översiktsplan. I samband med remissförfarandet av planen utarbetade rådgivaren i samverkan med KHR ett remissvar.

Kommunala handikapprådets och handikappföreningarnas roll.

Kommunala handikapprådet

Åtgärd: Förändringar och åtgärder i kommunens verksamhetsområden som berör personer med funktionsnedsättningar ska delges rådet på ett tidigt stadium för synpunkter.

Tidpunkt: 2005 och följande år.

Resultat: Chefen för biståndsavdelningen samt chefen för handikappomsorgen har en återkommande punkt vid handikappråden för att delge planering och förändringar i deras

respektive verksamheter.

Tillgänglighetsrådgivaren redovisar aktuella planprojekt och byggnationer vid varje sammanträde och inhämtar synpunkter från rådet.

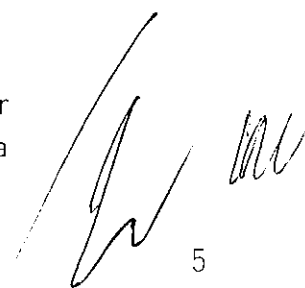
De lokala handikappföreningarna

Åtgärd: Påbörjande av föreningsverksamhet i Rehabcenter kvällstid med administrativt stöd från arbetskooperativet Recreo.

Tidpunkt: 2005. Kostnad: 15 tkr. för komplettering av inredning. Ansvar: Socialnämnden och socialförvaltningen.

Resultat: En enkätsammanställning gjordes 2005 om behovet av en gemensam lokal för de lokala handikappföreningarna (lokal för föreningarna finns i Haninge och Nacka) liksom behovet av administrativ hjälp (föreningarna har cirka 700 medlemmar). En del av föreningarna efterfrågade lokal och några administrativ hjälp. Det kändes därför inte rätt att kraftfullt driva frågan om egen lokal. En överenskommelse träffades i stället med RehabCenter att föreningarna skulle kunna nyttja centrets lokaler kvällstid och också anlita arbetskooperativet Recreo för administrativ hjälp. Modellen fungerande bara i begränsad omfattning. Förklaringar till detta kan vara att flera föreningar framför allt hade sitt lokalbehov dagtid och att lokalen främst kändes som en hemvist för annan verksamhet.

Tillgänglighetsrådgivaren och KHR har därefter varit mycket aktivt för att "nya föreningsgården" ska få en god

tillgänglighet som en grund för en bra mötesverksamhet för föreningarna.

Information och bemötande

Utbildning och information om funktionshinder

a. Chefsutbildning

Åtgärd: I kommunens planerade chefsutbildning ska ett avsnitt om funktionshinder ingå. Utbildningen utformas i samråd med de lokala handikappföreningarna. Tidpunkt: Vid lämplig tidpunkt 2005. Kostnad: Utbildningen budgeterad. Ansvar: Kommunkansliet och KHR.

Resultat: Trots ett flertal förfrågningar till personalkontoret har utbildningen inte kommit till stånd (bemötandefrågor är ju en av tre prioriterade områden i nationella handlingsplanen för handikappolitiken). Förklaringen som givits är att utbildningsmomenten är frivilliga och att det är en bättre väg att anordna något gemensamt arrangemang för kommunens samtliga anställda. Ett resultat av detta blev genomförandet av två teaterföreställningar i Forellens aula våren 2007 som skildrar en rörelsehindrad pojkes uppväxt ("Mohikan med vita strumpor").

b. Utbildning av nyckelpersoner i förvaltningarna

Åtgärd: En riktad utbildning ska under 2006 anordnas till medarbetare som av respektive chef bedöms vara nyckelpersoner. Tidpunkt: 2006. Kostnad: 30 tkr.

Ansvar: Kommunkansliet och KHR.

Resultat: Svårigheterna med ovanstående åtgärd gjorde att planeringen av de riktade utbildningarna inte kom till stånd.

c. Kommunens förtroendevalda.

Åtgärd: Kommunens förtroendevalda ska efter nästa val erbjudas en utbildning om funktionshinder. Denna utbildning ska likaså utformas i samråd med de lokala handikappföreningarna.

Tidpunkt: 2007. Kostnad: 20 tkr. Ansvar: Kommunkansliet och KHR.

Resultat: Enligt kommunchefen vore det bästa tillfället en utbildning som ligger innan sammanträde i kommunfullmäktige. Vid närmare diskussion om detta förslag framkom dock att antalet deltagare antagligen skulle bli alltför begränsat.

Bemötande

Åtgärd: Handikappföreningarna utarbetar en lista med ett antal punkter om bemötande av människor med funktionshinder t.ex. "enkla punkter som underlättar". Listan kan sedan användas i utbildningssammanhang.

Tidpunkt: 2005. Kostnad: 15 tkr. Ansvar: KHR och informationsenheten.

Resultat: Sekreteraren har i samarbete med handikappföreningarna tagit fram en checklista ("Jämlika möten") att användas vid information och utbildning.

Tillgänglig information

Information om handikapplanen

Åtgärd: Den färdiga handikapplanen ska finnas på kommunens hemsida och i

kommunreceptionen. Information om handikapplanen ska ges i lokaltidningen. En lättläst version ska också tas fram. Tidpunkt: 2005. Kostnad: 25 tkr. Ansvar: Informationsenheten.

Resultat: Planen finns tillgänglig på kommunens hemsida och i kommunreceptionen. En lättläst version har tagits fram "Att leva som andra". Information om planen har funnits med i kommunrutan i "Mitt i Tyresö".

Utformning av kommunal information

a. Enkelt och lättfattligt språk.

Åtgärd: Personalkontoret och informationsenheten kommer att starta ett tvåårigt språkprogram. En klar-språksgrupp kommer att bildas och en skrivhandledning kommer att läggas ut på nätet.

Tidpunkt: 2005-2006. Kostnad: Redan budgeterat. Ansvar: Personalkontoret och informationsenheten.

Resultat: En skrivhandledning finns på Intranätet. En språkvårdare anställdes 2007, som bl.a. har ett antal kurser med personal från olika förvaltningar.

b. Kommunens taltidning

Åtgärd: En översyn av taltidningen görs. Information om att taltidningen finns ska förbättras.

Tidpunkt: 2005. Kostnad: Ingen särskild kostnad. Ansvar: Informationsenheten och KHR.

Resultat: Tidningens prenumeranter har kontaktats. Antalet prenumeranter är lågt, ett tjugotal, men man vill gärna

behålla taltidningen. Förändringar av taltidningen har inte gjorts, däremot hölls ett möte mellan informationsenheten och KHR hösten 2007.

En genomgång av HANDISAMS checklista om tillgänglig information gjordes under mötet (HANDISAM är den statliga myndigheten för genomförandet av den nationella handikappolitiken). Med ledning av checklistan kommer flera tillgänglighetsförbättrande åtgärder att genomföras framöver.

c. Kommunens webbsida

Åtgärd: Fortsatt tillgänglighetsanpassning ska ske i samråd mellan KHR och informationsenheten inför 2007 års budget.

Tidpunkt: 2006. Kostnad: Utredds under 2005-2006. Ansvar: Informationsenheten och KHR.

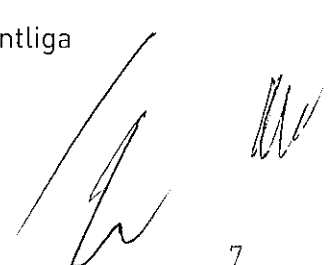
Resultat: Åtgärden har fått vänta till 2008, då en större översyn av av webbsidan kommer att ske.

Tillgänglighetsförbättringar kommer att ske i samverkan med KHR (se ny plan).

d. Medelanden och korrespondens

Åtgärd: Om kommunikation med en enskild kommuninnevånare kräver särskild anpassning ska detta ske. En lista med externa resurser inom anpassad kommunikation ska tas fram av KHR. Listan ska finnas i pappersversion och på intra-nätet.

Tidpunkt: 2005. Kostnad: Inom befintliga ramar för respektive förvaltning. Ansvar: Respektive förvaltning.

Resultat: En lista är framtagen för distribution.

Samlad information om samhällets insatser för funktionshindrade.

Åtgärd: Varje myndighet i vårt samhälle har information utifrån sitt eget ansvarsområde men det saknas en samlad och lätt-läst guide om det stöd och de rättigheter man har som funktionshindrad. Kommunen bör därför utreda möjligheten att tillskapa en sådan guide för kommuninnevånarna med lokal prägel.

Tidpunkt: Utredds vidare under 2005.

Ansvar: Socialförvaltningen.

Resultat: En guide har arbetats fram under perioden oktober 06- juni 07.

”Vart vänder jag mig” trycktes i september 2007 i 2000 ex. och finns nu i servicecenter, i kommunens bibliotek och i vårdcentralerna. Guiden finns också på kommunens webbsida. Den innehåller elva kapitel med ord- och sökregister och ger grundläggande information inom en rad olika verksamheter med kontakt-hänvisningar.

Tillgänglighet

Samråd i plan- och byggprocessen

Åtgärd: I kommunens planbeskrivningar ska ingå ett avsnitt om tillgänglighet. Avsnittet bör redogöra för planens konsekvenser beträffande möjligheten att uppfylla kraven på god tillgänglighet. Vid planering som avser flerbostadshus.

gruppbebyggelse och kommunala lokaler ska samråd ske med handikappråd / tillgänglighetsrådgivare.

Tidpunkt: 2005. Kostnad: Inom befintliga kostnadsramar.

Ansvar: Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen i samverkan med tillgänglighetsrådgivaren och i samråd med KHR.

Resultat: Stadsbyggnadskontoret har endast ett kort avsnitt om tillgänglighet i sina planbeskrivningar. Samråd med tillgänglighetsrådgivaren (som i sin tur redovisat pågående planer i KHR) har skett i samband med bygglov och bygg-samråd.

Den tillgänglighetshandbok som kommer att finnas som förslag till politiskt beslut 2008 kommer på ett bättre sätt att tillgodose tillgänglighetsfrågorna i byggprocessen. Se ny plan.

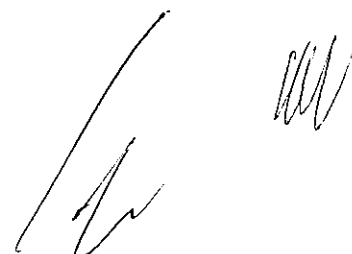
Tillgänglighetsrådgivare

Åtgärd: Deltidstjänst som tillgänglighetsrådgivare som organisatoriskt knyts till Utvecklingsförvaltningen. Tidpunkt: 2005. Kostnad: Anvisas i budget Ansvar: Chefen för Utvecklings-förvaltningen.

Resultat: Halvtidstjänst som tillgänglighetsrådgivare finns sedan våren 2005. Efter organisationsförändring är tjänsten knuten till stadsbyggnadskontoret.

Gator och allmänna platser

Ny- och ombyggnad i gatumiljön och på allmänna platser.

a. Utbildning av personal

Åtgärd: Utbildning av personal som medverkar i både planering och genomförande av ny- och ombyggnader av kommunens gator och allmänna platser. Utbildningen ska omfatta avsnitt om funktionshinder/förflyttning, regler och föreskrifter samt en praktisk övning. Tidpunkt: 2005. Kostnad: 30 tkr. Ansvar: Tekniska avdelningen i samverkan med tillgänglighetsrådgivare och i samråd med KHR.

Resultat: En halvdagsutbildning med ovanstående innehåll genomfördes i oktober 2005 med 25 deltagare.

b. Sammanställning av föreskrifter och rekommendationer angående tillgänglighet.

Åtgärd: En sammanställning om riktlinjer för tillgänglighet i kommunens utemiljö ska tas fram efter genomförd utbildning, för att tillämpas vid ny- och ombyggnad av gator och allmänna platser. Tidpunkt: 2005. Kostnad: Inom befintliga budgetramar.

Resultat: Samtliga deltagare fick Boverkets då nyutkomna bok "Enklare utan hinder". I den Tillgänglighets-handbok som kommer att tas till politiskt beslut 2008 (se ny plan) finns ett större avsnitt om utemiljö.

Tillgänglighetsförbättrande åtgärder i befintlig gatumiljö och på allmänna platser

a. Gator och allmänna platser på kommunens mark.

Åtgärd: Tillgänglighetsförbättrande åtgärder med den genomförda inventeringen och Boverkets föreskrifter som grund.

Tidpunkt: 2005-2007. Kostnad: 250 tkr. Ansvar: Tekniska avdelningen i samverkan med tillgänglighetsrådgivaren och KHR.

Resultat: Tillgänglighetsförbättringar har genomförts i form av ramper vid skolor, parkbänkar kring centrum, handikapp-toalett vid Alby friluftsbad, handikapp-parkeringar vid RehabCenter, ny gångväg och ramp vid Trollängens äldreboende. KHR har dessutom haft kontakt med Tyresö centrum/Rodamco angående kontrastmarkeringar och avfasningar kring centrum.

b. Parker och grönområden

Åtgärd: Vid revidering av grönplan och naturvårdsplan ska tillgängligheten för funktionshindrade beaktas. Vid nyanläggning ska samråd ske med tillgänglighetsrådgivare/KHR.

Tidpunkt: I samband med revidering av grönplan och naturvårdsplan.

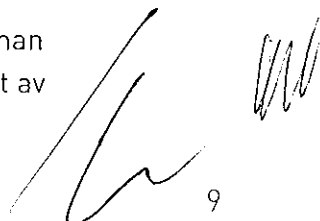
Kostnad: Kostnadsberäkning i samband med nyanläggning.

Ansvar: Tekniska kontoret i samverkan med tillgänglighetsrådgivare och i samråd med KHR.

Resultat: En ny grönplan för kommunen gäller från 2008. En samverkan mellan kommunekologen och KHR har inläts.

c. Friluftsbad

Åtgärd: Installation av ramp eller annan anordning vid Albybadet för att vid ett av kommunens bad kunna erbjuda

9

badmönjlighet för rörelsehindrade.
Tidpunkt: 2006. Kostnad: 90 tkr. Ansvar:
Kultur- och fritidsförvaltningen.

Resultat: Badramp installerad 2006
kompletterad med skylt. Förbättrad
gångväg till rampen och till handikapp-
toaletten återstår.

d.Kommunens bostadsområden

Åtgärd: Inventering av hinder för
funktionshindrade i kommunens
bostadsområden. Fastighetsägaren ska
uppmärksammas på befintliga hinder
inom respektive bostadsområde.
Tidpunkt: 2007. Kostnad: 250 tkr. Ansvar:
Tekniska kontoret i samverkan med
tillgänglighetsrådgivare och i samråd
med KHR.

Resultat: I den inventering av samtliga
gång- och cykelvägar som för närvarande
pågår i tekniska kontorets regi finns även
kommunens bostadsområden med.

Trafiksäkerhet

Åtgärd: Förbättring av 1-2 övergångs-
ställen längs Bollmoravägen med
framtagna riktlinjer för anpassad
gångpassage för funktionshindrade.
Tidpunkt: 2005. Kostnad: 250 tkr. Ansvar:
Tekniska avdelningen i samverkan med
tillgänglighetsrådgivare och i samråd
med KHR

Resultat: Två övergångsställen
korsningen Bollmoravägen -
Björkbacksvägen förbättrade på ett antal
punkter (bl.a. mittrefuger).

Snöröjning och halkbekämpning

Åtgärd: Snöröjning och halkbekämpning
ska utföras så att god och säker
framkomlighet råder på gångvägar,
övergångsställen mm. Gångbanor får inte
blockeras av snövallar och den del av
övergångsställena som avavskiljer
gångbanorna får inte blockeras av snö vid
plogning av kommunens gatunät som
avsevärt försvårar framkomlighet för
personer med rörelsehinder. Särskilt
skyltade handikapplaser får inte
användas som avstjälningsplats för
snömassor. Halkbekämpning ska även
ske vid frosthalka.

Resultat: Ingen systematisk uppföljning
har skett.

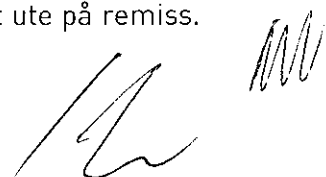
Bostäder

Basanpassningsprogram vid ny-
produktion av bostäder.

Åtgärd: Utformning och beslut om
basanpassningsprogram vid
nyproduktion av bostäder.

Tidpunkt: 2006. Kostnad: inom befintliga
kostnadsramar. Ansvar: Miljö- och
stadsbyggnadsförvaltningen och
tillgänglighetsrådgivare/KHR för
utformning av program och
kommunfullmäktige för beslut.

Resultat: Arbetet har utvidgats till att ett
förslag om en Tillgänglighetshandbok för
Tyresö kommun för beslut av kommun-
styrelsen och kommunfullmäktige.
Handboken omfattar nyproduktion av
bostäder, offentliga lokaler och utemiljö.
Förslaget har presenterats för politiker
och tjänstemän och varit ute på remiss.

Efter viss omarbetning kommer Tillgänglighetshandboken att tas till politiskt beslut.

Kommunala byggnader och lokaler samt verksamhet

Nybyggnation och ombyggnader

Åtgärd: I samverkan mellan miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen och tillgänglighetsrådgivare och i samråd med KHR skapa rutiner som tillgodoser kraven på god tillgänglighet genom hela byggprocessen.

Tidpunkt: 2006. **Kostnad:** Inom befintliga kostnadsramar. **Ansvar:** Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen i samverkan med tillgänglighetsrådgivare och i samråd med KHR.

Resultat: Tillgänglighetsrådgivaren har utvecklat en samverkan med förvaltningen när det gäller byggsamråd och bygglov med en återrapportering till KHR. Samtidigt finns ett tydligt behov att tillgänglighetsfrågorna ska komma in tidigare i byggprocessen.

Tillgänglighetshandboken kommer att kunna tjäna detta syfte.

Tillgänglighetsförbättrande åtgärder i befintliga byggnader och lokaler

a. Tillgänglighetsförbättrande åtgärder

Åtgärd: Åtgärder i kommunens fastigheter och lokaler

Tidpunkt: 2005 och 2006. **Kostnad:** 250 tkr per år. **Ansvar:** Tekniska avdelningen i samverkan med tillgänglighetsrådgivare och i samråd med KHR.

Resultat: Tillgänglighetsförbättrande åtgärder har genomförts bl.a. i kommunens skolor, äldreboenden och KOMVUX .

b. Kostnadsberäknad åtgärdsplan för tillgänglighetsförbättrande åtgärder till och med år 2010.

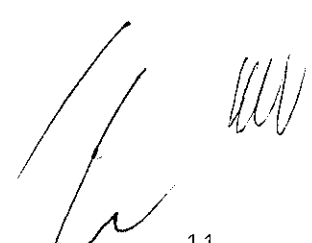
Åtgärd: Ett underlag för politiskt beslut om en handlingsplan för tillgänglighetsförbättrande åtgärder i kommunens fastigheter och lokaler ska tas fram med en kostnadsberäkning av påkallade åtgärder i den genomförda inventeringen. **Tidpunkt:** 2007 till 2010. **Kostnad:** 875 tkr årligen.

Resultat: En åtgärdsplan är framtagen och åtgärder genomförs årligen.

Fritidsaktiviteter för barn och ungdomar med funktionsnedsättning

Åtgärd: En arbetsgrupp ska bildas för att inventera hinder och möjligheter för barn och ungdomar med funktionshinder att utöva fritidsaktiviteter antingen integrerat i ordinarie verksamhet eller som särskild föreningsaktivitet. När inventeringen är klar ska kultur- och fritidsförvaltningen ta initiativ och aktivt verka för att fritidsaktiviteter för målgruppen kommer till stånd. Samarbets- och samordningsmöjligheterna med Haninge kommun ska beaktas. **Tidpunkt:** 2005. **Kostnad:** Inom ordinarie budgetramar. **Ansvar:** Kultur- och fritidsförvaltningen.

Resultat: En arbetsgrupp bildades hösten 2005 med representation från

kultur- och fritid, KHR, handikappomsorgen, kommunkansliet och Bergfotens fritidsgård (Friskus -gruppen). Samtidigt undersöktes möjligheten att projektanställa en person för information och inventeringsarbete. En person deltidanställdes under perioden april 2006-december 2007. Bland annat utarbetades en informationsbroschyr som trycktes i september 2007. En deltidstjänst 50 % vid utvecklingsförvaltningen finns från juni 2008 för att arbeta vidare med att tillskapa fritidsaktiviteter för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Särskilda åtgärder

a. Vallokaler

Åtgärd: I valnämndens planering av nästkommande val bör tillgängligheten till vallokalerna beaktas genom medverkan av tillgänglighetsrådgivare och KHR.

Tidpunkt: I samband med planeringen inför valet 2006. **Kostnad:** Valnämnden har ingen egen budget. Kostnaden kan rymmas inom anslagna medel för tillgänglighetsförbättrande åtgärder 2006. **Ansvar:** Valnämnden och tekniska kontoret i samverkan med tillgänglighetsrådgivare och i samråd med KHR.

Resultat: Valnämndens ordförande och sekreterare samt tillgänglighetsrådgivaren och KHR:s sekreterare besökte de aktuella vallokalerna. Upptäckta smärre brister i tillgängligheten åtgärdades av tekniska kontoret.

b. Hörselslinga

Åtgärd: Installation av fast hörselslinga i C3L:s aula/fullmäktigesalen och i samlingsalen Bollmora (kommunhuset)
Tidpunkt: 2005. **Kostnad:** Kostnad för två fasta hörselslingor inklusive installation cirka 80 tkr. **Ansvar:** Utvecklingsförvaltningen.

Resultat: Dr två hörselslingorna har installerats.

c. Handikapptolett

Åtgärd: Anpassning inom ramen för åtgärdsprogram för tillgänglighetsförbättringar av kommunens lokaler.
Tidpunkt: 2005. **Kostnad:** Ryms inom budgeterade medel för tillgänglighetsförbättrande åtgärder. **Ansvar:** Tekniska kontoret i samverkan med tillgänglighetsrådgivare och i samråd med KHR.

Resultat: Handikapptolett är en viktig del av de pågående tillgänglighetsförbättringarna i förskolor och skolor oftast finns handikapptolett men det kan finnas behov av förbättringar. Vid om- och nybyggnation är handikapptolett med rätt mått och utrustning en naturlig åtgärd.

d. Handikapparkeringar

Åtgärd: Vid nyproduktion av offentliga lokaler, bostäder och arbetsplatser samt vid nyanläggningar eller förbättringar i gatumiljön ska handikapparkeringar inrättas i lämplig omfattning. De riktlinjer som anges i " Gator för alla " ska följas.

Tidpunkt: Från 2005. Kostnad: Inom befintliga kostnadsramar. Ansvar: tekniska kontoret.

Resultat: Tillgänglighetsrådgivaren bevakar att handikapparkeringar anläggs inom lämpligt avstånd från entré och att skyltning och mått på handikapprutan är korrekt.

e. Handlingsprogram för allergiker

Åtgärd: Två föreläsningstillfällen om allergi för personal inom förskola och skola.

Tidpunkt: 2005. Kostnad: 10 tkr.

Ansvar: Folkhälsoplaneraren i samverkan med allergikommittén.

Resultat: Frågan diskuterades i allergikommittén (nu nedlagd) med ingen utbildning kom till stånd. Däremot genomfördes en utbildning hösten 2007 om allergi och kost med personal från kommunens skolkök.

f. Uppdatering av tillgänglighetsguiden

Åtgärd: Då guiden måste hållas aktuell ska en uppdatering av innehållet genomföras.

Tidpunkt: 2005. Kostnad: Inom ordinarie budgetramar. Ansvar: KHR.

Resultat: Arbetet endast påbörjat (offentliga lokaler i Trollbäcken). En uppdatering kommer att ske 2008 (se ny plan).

Allmänna lokaler som ej förvaltas av kommunen

Åtgärd: En inventering ska göras av andra lokaler än kommunens som tillhandahåller service. Med inventeringen som underlag ska kommunen tillse, respektive verka för, att dessa allmänna lokaler bli tillgängliga för alla i samma omfattning som ovan nämnts för kommunala byggnader i tillämpliga delar. Detta inbegriper även t.ex. serviceautomater, nummerlapps-system och porttelefoner.

Resultat: Inventeringen ej genomförd. Se ny plan.

Sophantering

Åtgärd: När kommunen övergår till mer fastighetsnära sopsortering ska tillgänglighetsaspekterna för personer med funktionsnedsättningar beaktas.

Tidpunkt: När kommunen inför fastighetsnära sophantering.

Kostnad: Viss merkostnad i samband med upphandling

Ansvar: Tekniska avdelningen

Resultat: Denna fråga har tagit en annan vändning än skrivningen i åtgärden.

Kommunen är sedan en längre tid avtalslös med Materialbolagen för insamling av förpackningar. Från kommunens sida har krav ställts att två återvinningsstationer i kommunen ska var anpassade för personer med funktionsnedsättningar, vilket Materialbolagen hittills inte velat gå med på.

Kommunal upphandling

Åtgärd: Vid kommunal upphandling ska i möjligaste mån de rekommendationer som finns i " Riktlinjer för en tillgänglig stadsförvaltning " tillämpas.

Tidpunkt: 2005. **Kostnad:** Inom befintliga kostnadsramar. **Ansvar:** Inköpschefen samt chefen för tekniska kontoret.

Resultat: Riktlinjerna har delats ut till personalen vid inköpsavdelningen och tekniska kontoret. En utbildning i tillgänglig upphandling kommer att ske 2008 (se ny plan).

Omsorg socialt stöd och vård

Medicinsk vård och behandling

Samarbetsavtal mellan kommun och landsting

Åtgärd: En årlig inventering ska göras av ingångna avtal samt vilka behov som föreligger att ingå nya.

Tidpunkt: 2005 och följande år. **Kostnad:** Inom befintliga kostnadsramar.

Ansvar: Socialförvaltningen.

Resultat: Genomgång genomförd och redovisad i KHR 2005, dock ej de följande två åren.

Samarbetsform mellan den geografiska sjukvårdsberedningen och KHR

Åtgärd: Att med utgångspunkt från de tilldelade arbetsuppgifterna för beredningarna hitta en dialogform mellan Sydöstra sjukvårdsberedningen och KHR.

Tidpunkt: 2005. **Kostnad:** Ingen särskild kostnad. **Ansvar:** KHR.

Resultat: De omfattande organisationsförändringarna av SLL gjorde att någon dialogform inte blev av.

Upprättande av stöd-, service- och vårdplaner

Åtgärd: En årlig genomgång ska göras om de personer som har en insats från kommunen också har en plan för insatsernas genomförande.

Resultat: Genomgång redovisad i KHR.

Rehabilitering och habilitering

Åtgärd: Genomförande av projektet " Rehabiliterande och aktiverande förhållningssätt i Tyresö kommun "

Tidpunkt: 2005-2007. **Kostnad:** Budgeterat. **Ansvar:** Äldreomsorgschefen och verksamhetschefen för hemtjänsten i samverkan med landstinget och Nestor FoU-center.

Resultat: Projektet genomfört enligt projektbeskrivning.

Syn- och hörselkonsulent

Åtgärd: Utredda behovet av kommunal syn- och hörselkonsulent.

Tidpunkt: 2005. **Kostnad:** Inom befintliga kostnadsramar. **Ansvar:** Socialförvaltningen.

Resultat: Behovet inventerat och redovisat i KHR av MAS-sjuksköterska. Deltidstjänst inrättad 2007.

Stöd och service

Åtgärd: Två utbildningstillfällen om begåvningsstödjande hjälpmedel/hjälpmedel inom humanteknik.
Tidpunkt: 2005. **Kostnad:** 30 tkr. **Ansvar:** Handikappomsorgen.

Resultat: Handikappomsorgen hade en utbildningsdag 2006 i form av en utställning av hjälpmedel kombinerat med föreläsning.

Ekonomisk biståndsbedömning

Åtgärd: KHR och socialförvaltningen ska utbyta information. KHR informerar om hur vardagen kan te sig för personer med olika typer av funktionsnedsättningar och vad detta kan medföra för merkostnader. Socialförvaltningen informerar om de regler och lagar som gäller vid ekonomisk biståndsbedömning och vilket utrymme som finns för tolkningar inom regelsystemets ram.

Tidpunkt: 2006. **Kostnad:** Utredds vidare
Ansvar: Socialförvaltningen och KHR.

Resultat: Informationsträff anordnades 2006.

Familjeliv och personlig integritet

Åtgärd: I samband med upphandling av familjerådgivning ska kommunen ställa krav på kompetens när det gäller funktionshinder och de relationsproblem som kan uppstå.

Resultat: Ny upphandling har skett med ovanstående krav.

Utbildning

Skolans arbete för ökad delaktighet för barn och ungdomar med funktionshinder.

Åtgärd: Utse kontaktperson mellan elevhälsoorganisationen och KHR, företrädesvis den centralt placerade samordnaren/sakkunnige inom elevhälsan.

Resultat: Samordnaren har deltagit i KHR-sammanträden och även träffat den arbetsgrupp inom KHR som har inriktning mot barn- och ungdomsfrågor.

Kvalitetsredovisningen till Skolverket

Åtgärd: Kvalitetsredovisningen ska delges KHR för synpunkter.

Resultat: Arbetsgruppen inom KHR för barn- och ungdomsfrågor har gått igenom kvalitetsredovisningarna för 2005 och 2006. Kvalitetsredovisningen för 2006 föranledde en skrivelse till Barn- och utbildningsnämnden med synpunkter. Något skriftligt svar från nämnden erhöles dock inte (skrivelsen redovisades i nämnden som ett informationsärende).

Kommunala vuxenutbildningen

Tillgängligare studier vid C3L

Åtgärd: Tillgänglighetsrådgivaren ges uppdraget att i samverkan med kommunen och fastighetsägaren utreda vem som har ansvaret att installera dörr- och hissöppnare till C3L. **Tidpunkt:** 2005. **Kostnad:** Ingen särskild kostnad.

Ansvar: Tillgänglighetsrådgivaren.

Resultat: Efter fördelning av kostnaden för åtgärderna mellan fastighetsägare och kommun utfördes följande tillgänglighetsförbättringar:

installation av dörr - och hissöppnare, nybyggnation av hk-toalett, kontrastmarkeringar av trappor, avfasningar av trösklar och montering av balansstöd.

Åtgärd: Införskaffande av två portabla hörselslingor.

Tidpunkt: 2006. Kostnad: 24 tkr. Ansvar: Utvecklingsförvaltningen.

Resultat: Två hörselslingor införskaffade av utvecklingsförvaltningen 2006.

Specialpedagogtjänst för personer med dyslexi eller andra studierelaterade svårigheter.

Åtgärd: Inrättande av specialpedagogtjänst för enskild undervisning för personer med dyslexi eller andra studierelaterade svårigheter.
Tidpunkt: 2006. Kostnad: 375 tkr. Ansvar: Utvecklingsförvaltningen.

Resultat: På grund av sparkrav i utvecklingsförvaltningens budget för 2006 kom inte tjänsten att bli aktuell. Vid ny förfrågan i ärendet till GAN -nämnden 2007 gavs svaret att externa pedagogtimmar upphandlas efter behov. Under 2007 har dessutom ett samarbete kommit till stånd mellan KOMVUX och kommunens huvudbibliotek. Det har resulterat i att ett antal dyslexihjälpmedel som Daisy-spelare och läspennor införskaffats av biblioteket.

Informationen om hjälpmedlen ska gå ut till de studerande och andra delar i samarbetet ska utvecklas under 2008- se ny plan.

Information om det statliga rekryteringsstödet för vuxenstudier

Åtgärder: Riktad Information till de lokala handikappföreningarna om rekryteringsstödet.

Tidpunkt: 2005 och 2006. Kostnad: ingen
Ansvar: KHR och KOMVUX

Resultat: Då medelåldern hos medlemmarna i de lokala handikappföreningarna är relativt hög bedömdes inte information genom denna kanal så viktig. Däremot fanns ett behov att i stort nå ut till kommuninnevånare med funktionsnedsättningar. En arbetsgrupp på började därför 2006 en planering för en aktivitet av typen "Öppet hus " där information om rekryteringsstödet skulle ingå som en del. Då det statliga stödet emellertid togs bort vid årsskiftet 2006-2007 genomfördes inte aktiviteten.

Arbete

Nya arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Åtgärd: Seminarium angående förstärkta åtgärder för personer med nedsatt arbetsförmåga på arbetsmarknaden.

Tidpunkt: Efter riksdagsbeslut 2005.
Kostnad: 15 tkr.

Ansvar: Chefen för Arbetscentrum.

Resultat: Ett seminarium hölls våren 2007, med inbjudna talare bl.a. från arbetsförmedlingen, försäkringskassan, De sociala kooperativens samarbetsorganisation och Well- projektet i Jönköping. Well- projektet är ett EU-projekt som vänder sig till yngre personer med funktionsnedsättningar och projektet är en del av den s.k. Industripoolen i Jönköping. Projektet erbjuder praktik, vägledning och personligt stöd och har visat goda resultat. Som en uppföljning av seminariet och genom kontakter som knutits till projektet gjorde fyra kommuner (Tyresö, Haninge, Värmdö och Nynäshamn) ett studiebesök i Jönköping i november-2007. De tre förstnämnda kommunerna har därefter gemensamt och i samverkan med försäkringskassan, arbetsförmedlingen och landstinget utarbetat ett projektförslag KomAn. Projektet syftar till att få ut fler yngre personer med funktionsnedsättningar i arbetslivet. I ett första skede har EU-medel beviljats till en förstudie som underlag för en slutlig ansökan.

Kartläggning av behovet av anpassade kommunala arbetsplatser

Åtgärd: Kartlägga behovet av anpassade kommunala platser.
Tidpunkt: 2005. **Kostnad:** Inom befintliga kostnadsramar.

Ansvar: Avdelningschef Arbetscentrum, enhetschef RehabCenter samt enhetschef Försörjningsenheten.

Resultat: Kartläggningen har inte genomförts.

Anställning och behållande av anställning

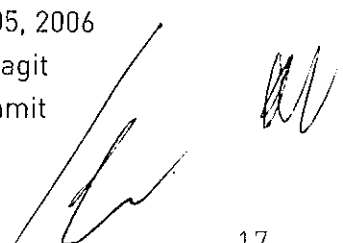
Åtgärd: Ett avsnitt om anställning av personer med funktionshinder ska skrivas in i kommunens mångfaldsplan.
Tidpunkt: I samband med revidering av planen. **Kostnad:** Ingen kostnad.
Ansvar: Personalkontoret.

Resultat: Avsnittet inskrivet vid revidering av planen 2005.

Sammanfattande synpunkter på planen

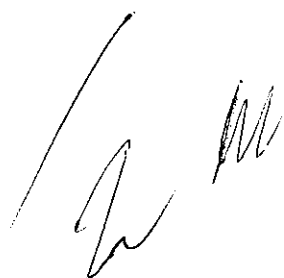
Redovisningen av den slutförda planen visar att huvuddelen av åtgärderna är genomförda. Åtgärderna i avsnittet information och bemötande har dock i flera fall inte kommit till stånd. Ett skäl till detta är att det blev en ambitiös skrivning om utbildningsinsatser för större grupper som visade sig svåra att länka in i kommunens internutbildningspolicy. Utbildningsbehov om funktionshinder och bemötande finns dock, och i den nya planen kommer det därför att finnas förslag på riktade insatser till vissa grupper t.ex. den nyanställda personalen vid servicecenter.

Det har gått att dra några viktiga slutsatser när det gäller den nu avslutade planen. Det har inte varit fullt tillfredställande att ange tidpunkt för en åtgärd under en treårsperiod (2005, 2006 eller 2007), då vissa åtgärder har tagit längre tid att genomföra eller kommit

igång vid senare tid än vad som angivits i planen. Det har också funnits en skillnad mellan förvaltningarna i vilken utsträckning de åtgärder som berör den egna verksamheten har uppmärksammats och getts prioritet – detta är ju delvis en kommunikationsfråga som kan förbättras till nästkommande plan.

Förslag finns nu att den nya planen ska få en något annorlunda utformning. Tanken är att ange ett verksamhetsmål för varje delområde kompletterat med konkreta åttagande för respektive år. Detta ger alltså en plan för perioden 2008-2010, med konkreta åttagande för respektive år. Den nya planen kommer inte ha samma förarbete som den förra med formella arbetsgrupper inom de olika delområdena, men samråd kommer att ske med representanter från handkappföreningarna och företrädare från kommunens förvaltningar. Planen ska vara klar under sommaren 2008.

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'L' followed by a smaller, more complex signature.

tyresö kommun

Tyresö kommun • 135 81 Tyresö
Telefon 08-5782 91 00 • kommun@tyresö.se
www.tyresö.se

lll

lll